

Вх. № / 2022 г.

ДО
ДОЦ. Д-Р ИВАН Н. ИВАНОВ
ПРЕДСЕДАТЕЛ НА КОМИСИЯТА ЗА ЕНЕРГИЙНО
И ВОДНО РЕГУЛИРАНЕ

ДОКЛАД

от

дирекция „Електроенергетика и топлоенергетика“ и
дирекция „Правна“

Относно: *определяне на пределна цена за сключване на сделки на пазара на балансираща енергия*

УВАЖАЕМИ ГОСПОДИН ПРЕДСЕДАТЕЛ,

Съгласно чл. 21, ал. 1, т. 8, предл. 2 от Закона за енергетиката (ЗЕ) Комисията за енергийно и водно регулиране (КЕВР, Комисията) определя ежегодно пределна цена за сключване на сделки на пазара на балансираща енергия. В тази връзка със Заповед № З-Е-1267 от 05.12.2022 г. на председателя на КЕВР е сформирана работна група.

Предвид горното и след анализ на относимите факти и обстоятелства се установи следното:

Съгласно чл. 105, ал. 1 от ЗЕ, с цел гарантиране сигурната работа на електроенергийната система, операторът на електропреносната мрежа сключва сделки за допълнителни услуги при условията и по реда на Правилата за управление на електроенергийната система и Правилата за търговия с електрическа енергия (ПТЕЕ) с доставчици от и/или извън страната. Операторът на електропреносната мрежа закупува разполагаемост за резерви за първично регулиране на честотата, автоматично вторично регулиране и ръчно вторично регулиране на честотата и обменните мощности въз основа на тръжна процедура – чл. 105, ал. 2 от ЗЕ. Посочените услуги представляват допълнителни услуги по смисъла на § 1, т. 14 от Допълнителните разпоредби (ДР) на ЗЕ, като според чл. 105, ал. 4 от ЗЕ активираната от тях нетна електрическа енергия се заплаща при условия, по ред и при цена, определени в ПТЕЕ.

Съгласно § 1, т. 2 от ДР на ЗЕ, „балансираща енергия“ е активната електрическа енергия, която операторът на електропреносната мрежа активира за компенсирание на разликата между регистрираните при него договорени и фактически реализираните графици за доставка, както и колебанията на товарите с недоговорен график на доставка. Нормите, уреждащи балансиращия пазар на електрическа енергия, се съдържат в глава девета „Балансиращ пазар“ на ПТЕЕ и регламентират условията за продажба и покупка на балансираща енергия с цел да се гарантира сигурност и устойчивост на националната

електроенергийна система и сигурната паралелна работа на електроенергийната система на континентална Европа.

С оглед реализирането на електрическа енергия на балансиращия пазар, „Електроенергиен системен оператор“ ЕАД (ЕСО ЕАД) сключва договори за участие на балансиращия пазар с доставчик на балансиращи услуги, които имат за предмет предоставяне на балансираща енергия на независимия преносен оператор от активиран резерв от автоматично и ръчно вторично регулиране на честотата и обменните мощности, както и от резерв за заместване – чл. 11, т. 7 и чл. 17, ал. 1 от ПТЕЕ.

Според чл. 99, ал. 1 и ал. 2 от ЗЕ за целите на балансиране на производството и потреблението на електрическа енергия операторът на електропреносната мрежа организира пазар на балансираща енергия в съответствие с ПТЕЕ и е страна по всички сделки с балансираща енергия, в т.ч. и с търговски участници, които притежават диспечерируеми производствени и/или потребяващи обекти и/или агрегирани съоръжения/обекти за покриване на небалансите в националната пазарна зона. Според правилата на глава девета „Балансиращ пазар“ на ПТЕЕ сключената сделка на балансиращия пазар установява задълженията на съответния доставчик на балансиращи услуги да предоставя или да закупува енергия на/от електропреносния оператор според спецификата на предложението и разпореждането, издадено от системите за управление на независимия преносен оператор, а в изпълнение на такива сделки ЕСО ЕАД купува/продава балансираща енергия въз основа на предложения за регулиране нагоре и предложения за регулиране надолу, предоставени от доставчиците на балансиращи услуги, които са регистрирани от електропреносния оператор по реда на ПТЕЕ. Регистърът с доставчиците на балансиращи услуги по чл. 110 от ПТЕЕ е публикуван от ЕСО ЕАД на следния интернет адрес: <https://www.eso.bg/doc/?mms-registers&mmsType=5>.

С Решение № Ц-44 от 30.12.2021 г. КЕВР е определила, считано от 01.01.2022 г., пределна цена за сключване на сделки на пазара на балансираща енергия за предоставяне на системна услуга за регулиране нагоре в размер на Цпдн + 100 лв., където Цпдн е равна на почасовата цена на пазара „ден напред“ на „Българска независима енергийна борса“ ЕАД и пределна цена за сключване на сделки на пазара на балансираща енергия за предоставяне на системна услуга за регулиране надолу в размер на 30%*Цпдн, където Цпдн е равна на почасовата цена на пазара „ден напред“ на „Българска независима енергийна борса“ ЕАД, но не по-висока от регулираната цена на водноелектрическите централи, собственост на „Национална електрическа компания“ ЕАД. Според Решение № Ц-44 от 30.12.2021 г. КЕВР, в частта по т. 3, посочените пределни цени не се прилагат при сключване на сделки за балансираща енергия, която е закупена/продадена от/на съседни енергийни системи по двустранни споразумения или от регионален балансиращ пазар.

С Правила за изменение и допълнение на ПТЕЕ, обн. ДВ, бр. 76 от 2022 г., считано от 01.10.2022 г. е въведен 15-минутен период на сетълмент на пазара на балансираща енергия в съответствие с изискванията на Регламент (ЕС) 2017/2195 на Комисията от 23 ноември 2017 г. за установяване на насоки за електроенергийно балансиране и Регламент (ЕС) 2019/943 на Европейския парламент и съвета от 5 юни 2019 г. относно вътрешния пазар на електроенергия. Това изменение води до четирикратно увеличение на броя на периодите на сетълмент, съответно може да окаже значително влияние върху начина и точността на прогнозиране на количествата електрическа енергия за покупка/продажба. Към настоящия момент, липсата на достатъчно реални данни от прилагането на 15-минутния интервал на сетълмент не позволява извършването на анализ на постигнатите нива на цените за излишък и недостиг. В тази връзка, до натрупването на достатъчен обем от реални данни за отчетените количества небаланси на балансиращите групи и постигнатите нива на цените, не може да се обоснове необходимост от промяна на подхода, който КЕВР е използвала при определянето на прилаганата към момента пределна цена за сключване на сделки на пазара на балансираща енергия.

Предвид обстоятелството, че предстои въвеждането на нова методика по чл. 105, ал. 13 от ПТЕЕ, е целесъобразно да се запазят действащите към момента пределни цени и след няколко месеца натрупване на реални данни за 15-минутния период на сетълмент да се

извършат симулации и съответно да се изготвят коректни анализи, чрез които адекватно да се оцени ефектът от пределните цени, както върху пазарните участници, така и по отношение на доставчиците на балансиращи услуги.

Въз основа на изложеното по-горе, пределната цена за сключване на сделки на пазара на балансираща енергия следва да е: пределна цена за сключване на сделки на пазара на балансираща енергия за предоставяне на системна услуга за регулиране нагоре в размер на Цпдн + 100 лв., където Цпдн е равна на почасовата цена на пазара „ден напред“ на БНЕБ ЕАД и пределна цена за сключване на сделки на пазара на балансираща енергия за предоставяне на системна услуга за регулиране надолу в размер на 30%*Цпдн, където Цпдн е равна на почасовата цена на пазара „ден напред“ на БНЕБ ЕАД, но не по-висока от регулираната цена на ВЕЦ, собственост на НЕК ЕАД. Тези пределни цени не следва да се прилагат при сключване на сделки за балансираща енергия, която е закупена/продадена от/на съседни енергийни системи по двустранни споразумения или от регионален балансиращ пазар.

Предвид гореизложеното и на основание чл. 21, ал. 1, т. 8, предл. 2 и чл. 14, ал. 1 от Закона за енергетиката, и чл. 43, ал. 6 от Правилника за дейността на Комисията за енергийно и водно регулиране и на нейната администрация, предлагаме КЕВР да обсъди и приеме следните решения:

- 1. Да приеме настоящия доклад;**
- 2. Да приеме проект на решение за определяне на пределна цена за сключване на сделки на пазара на балансираща енергия;**
- 3. Да насрочи обществено обсъждане на проекта решение за определяне на пределна цена за сключване на сделки на пазара на балансираща енергия, като се осигури и възможност за дистанционно участие;**
- 4. Да определи дата, час и място за провеждане на обществено обсъждане на проекта решение за определяне на пределна цена за сключване на сделки на пазара на балансираща енергия, които да бъдат публикувани на интернет страницата на Комисията;**
- 5. Да публикува проекта решение за определяне на пределна цена за сключване на сделки на пазара на балансираща енергия на интернет страницата на Комисията за енергийно и водно регулиране;**
- 6. Да определи 14-дневен срок от датата на общественото обсъждане за предложения и становища по проекта на решение за определяне на пределна цена за сключване на сделки на пазара на балансираща енергия.**